

ČESKO-SLOVENSKÝ DUCHOVNÝ PARLAMENT

zasadal v Bratislave
18. mája 1996 už deviaty raz

- GERD MEYER: Medzi autoritarizmom a demokraciou
Diskusiu moderoval PETR PITHART
- JIŘINA ŠIKLOVÁ: Disidenti v postkomunistických krajinách
Diskusiu moderoval PETR PITHART
- ERAZIM KOHÁK: Druhy ekologických skúseností
Diskusiu moderoval MIKULÁŠ HUBA
- RAINER FUNK: Nacionalizmus ako reakcia na bezvýznamnosť
Diskusiu moderoval PETR PITHART
- Mať alebo byť – film OLGY SOMMEROVEJ

Umenie veriť

SOŇA ČECHOVÁ

Hovorí sa, že každej náhode vždy vyjdeme aspoň na pol cesty v ústrety. Zrejme taká náhoda spôsobila, že Medzinárodná spoločnosť Ericha Fromma so sídlom v Tübingene sa dozvedela o česko-slovenskom Duchovnom parlamente. Prejavila oň záujem predovšetkým preto, že Erich Fromm svojho času navrhoval takzvané Kultúrne rady ako nástroj priamej demokracie. Neučtyli sa tam, kde sa to predpokladalo, ale niekedy sa pritrafi, že dobrá myšlienka sa stane skutkom tam, kde to neočakávame. Možno sme potrebovali práve ten šok v podobe rozdelenia spoločného štátu, aby vznikla potreba spájať sa. A možno by česko-slovenský Duchovný parlament medzičasom bol aj zanikol, keby sme mali povedzme spoločný televízny kanál, iba formálne hranice, spoločnú meňu, spoločné veľvyslanectvá, lacné poštovné... Ale keďže toto všetko chýba, občania-nepolitici pocítili a dodnes cítia potrebu suplovať to, čo nerobí štát! A v tom je akiste tá spojitosť medzi predstavou Ericha Fromma a praxou Duchovného parlamentu.

Prvé stretnutie, konané symbolicky 28. X. 1993 v Brne, zemepisne na pol ceste, bolo v podstate nadšeným prihlasovaním sa k myšlienke česko-slovenskej vzájomnosti. Poslanci, navrhnutí čitateľmi Mostov nie podľa kritéria národnosti, ale podľa kritéria morálnej integrity, rečnili jeden za druhým, bolo to strhujúce, a vtedy to veru ešte snímala a vysielala aj Slovenská televízia – treba povedať, že so sympatizujúcim komentárom. Ďalšie stretnutie sa konalo na návrh otca Duchovného parlamentu Jiřího Suchého 27. februára 1994 – na výročie nášho spoločného hriechu z roku 1948. Bolo to v slovenskej Skalici, a tam už sa konštatovalo, že udržať kontakt medzi oboma republikami sa nedá len manifestovaním spolupatričnosti.

Všetko, čo má žiť, si vyžaduje dynamiku, dej. Postupne sme teda začali zo zasadania Duchovného parlamentu

Nie je parlament ako parlament. Na tom duchovnom vládla pohoda – živým dôkazom je filozof Erazim Kohák. Na Slovensko – aj na východné – chodí často a rád a vďaka rozdáva svoje životné skúsenosti a duchovné poznatky

vysielal návrhy a kritické stanoviská na takzvané kompetentné miesta. Tieto dokumenty boli impozantné, podpísané skoro plným počtom (do tristo) poslancov v širokom – nielen abecednom – rozpätí od slovenského humoristu Olivera Andrásyho po svetoznámeho vedca Ottu Wichterleho. Niektoré boli vysoko úspešné – z iniciatívy Duchovného parlamentu vznikli napríklad takzvané prezidentské nadácie: Havel-Kováč, Kováč-Havel, podporujúce vysokoškolské študujúce v tej „druhej“ republike. Ale bývajú aj petície menej úspešné. Napríklad keď Duchovný parlament žiadal od televíznych a rozhlasových rád oboch republík rozšírenie spoločných alebo recipročných programov, Česká televízia rada reagovala srdečne a ústretovo, tá slovenská chladne a formálne...

Možno práve takáto prax štátnych inštitúcií, smerujúca voľky-nevoľky do izolácie, vyvoláva medzi slovenskými humanistami potrebu čo najotvorenejšej spoločnosti. Možno aj preto tak veľmi uvítali účasť humanistov z Nemecka, z krajiny, s ktorou sme mali a máme rôzne politické úcty. No práve ich účasť znamená v dejinách Duchovného parlamentu zlom. Vďaka vzdušným tratiam ľudských kontaktov prišli tentoraz aj milí hostia z Poľska, Francúzska, Maďarska. Myšlienka česko-slovenskej vzájomnosti zrejme už prerástla svoj pôvodný štátoprávny rámec: dnes ju vnímame predovšetkým ako potrebu duchovnej plurality, potrebu tvorivého kontaktu s inými národmi.

Témou deviateho stretnutia je prerokovať z rôznych zorných uhlov pálčivé problémy človeka v dnešnej spoločnosti – najmä psychologické, ktoré bývajú podobné na Západe i Východe. Podnety z tohto rokovania pošleme na viaceré miesta, ktoré by to mohlo či skôr malo zaujímať.

Málokto z nás si robí ilúzie, že tieto naše impulzy pohnú dnešnými mocnými. Ale že ovplyvnia duchovnú klímu,

o tom nemám pochybnosti. Dokonca som v pokušení povedať, že tomu verím.

Viera podľa Ericha Fromma je vnútorná istota o neistom, avšak možnom výsledku. Dovoľujem si k tomu dodať: čím aktívnejšie veríme, tým je tá neistota istota istejšia. Vytvárame ju totiž našimi skutkami prameniacimi z viery.

Jiří Suchý píše členom Česko-slovenského Duchovného parlamentu

*Přátelé z nejmilejších,
Chci vám říci, že mě dělá velikou radost, když vidím, jak myšlenka, kterou jsem kdysi vykl spíš z jakéhosi okamžitého hnutí myslí, než nějak promyšleně, žije si svůj život a má se k světu. Toto hnutí myslí jsme mohli taky nazvat Hnutím Za Duchovní Spolupráci, ale ta zkratka HZDS, která by takovéto hnutí označovala, mohla by být matoucí. Je asi lepší ta Duchovní federace a Duchovní parlament.*

Podnes mám radost, že jsem prožil to, o čem praví Starý zákon: „Milovali budeš cizince jako sebe samého, neboť vy sami jste byli cizinci v Egyptě“ (Lv 19, 34). Člověk může opravdu rozumět cizinci, když sám byl úplným cizincem. Být cizincem však znamená být doma v celém světě. Tyto dvě věci patří dohromady. Pokud naopak nejsem cizincem ve vlastní zemi a vůbec v určité zemi, pak nejsem doma ve světě. Jsem-li však doma v celém světě, pak jsem cizincem zde, a přece nejsem cizincem nikde.

ERICH FROMM